

“Türkçe Dil Bilgisi” Adlı Eserdeki Kelime Tahlillerinin Tahlili

Yavuz Kartallıoğlu*

“Türkçe Dil Bilgisi” Adlı Eserdeki Kelime Tahlillerinin Tahlili

Etimoloji bir dilin en önemli ve en zor alanlarından birisidir. Bir kelimenin kök ve eklerini tespit etmek geniş bir bilgi ve aynı zamanda dikkat gerektirir. Kelime tahlillerinin nasıl yapılacağını öğretmeyi amaçlayan bir eserde kelimelerin ek ve köklerinin doğru olarak tespit edilmesi çok önemlidir. Eğer kelime kökü ve ekler bir eserde yanlış gösterilirse, o eser asıl amacının dışına çıkmış olur. Bu yazıda, Keskin tarafından hazırlanan “Türkçe Dil Bilgisi” adlı eserdeki bazı kelime tahlilleri incelenecek ve bunların niçin yanlış oldukları gösterilmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Etimoloji, yapım eki, çekim eki

The Analysis Of The Analysis Of The In The Work Of “Türkçe Dil Bilgisi”

Etymology is one of the most important and difficult fields of a language. To determine a word’s root and affixes requires a wide knowledge and at the same time care. It’s essential to determine the roots and affixes of the words correctly in a work which aims to teach how to analyse words. If the root and affixes of a word are illustrated incorrectly, that work doesn’t serve its main aim. In this article, the analysis of some words, in the work of “Türkçe Dil Bilgisi” prepared by Keskin, will be examined and why they are incorrect will be described.

Key Words: Etymology, derivational affix, ending

---

* Yard. Doç. Dr., Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, yavuzkartallioğlu@gmail.com

“Türkçe Dil Bilgisi -Kelime ve Cümle Tahlilleri-“ adlı eser, Raşit Keskin tarafından yazılmış ve 2003 yılında Konya’da yayımlanmıştır. Türkiye Türkçesini bir bütün olarak ele alan bu eser sırasıyla şu bölümlerden oluşmaktadır : 1. bölüm “Ses Bilgisi”, 2. bölüm “Sözcüğün Yapısı”, 3. bölüm “Anlamlarına Göre Kelimeler”, 4. bölüm “Kelime (Sözcük) Türleri”, 5. bölüm “Kelime Grupları”, 6. bölüm “Cümlenin Öğeleri”, 7. bölüm “Cümle Türleri”, 8. bölüm “Kelime ve Cümle Tahlilleri”.

Eserin 8. bölümündeki kelime tahlili örnekleri ve bu örneklerdeki bazı hatalar, kelime tahlili konusu ile ilgili bir yazı hazırlamama yol açmıştır. Bu yazıda önce kelime tahlili ile ilgili kısa bir bilgi verilecek, sonra eserdeki yanlış olan kelime tahlilleri ve bunların niçin yanlış oldukları üzerinde durulacak, en sonunda ise kendi tekliflerim yer alacaktır.

Kelimeler ya kök hâlinde bulunur veya gövdelerden oluşur. Kelime tahlili ise, kelimenin kökünü, kökten sonra gelmiş yapım ve çekim eklerini tespit etmektir. Bir başka deyişle kelime tahlili “kelimeyi kök ve eklerine ayırmak demektir” (Ergin, 1998 : 349).

Türkçenin mantığını kavrayanlar için kelime tahlili yapmak hiç de zor değildir. Bunun için öncelikle *kök* ve *ekin* temel özelliklerini bilmek gerekir.

Kelimenin parçalanamayan anlamlı en küçük parçasına *kök* denir.

Kök, kelimenin anlamlı yapı taşıdır; kökten bir ses bile çıkarılırsa anlamı bozulur. Kökler, önceden var olan ve sonradan yapılamayan dil birlikleridir, yeniden kök yaratılmaz (Ergin, a.g.e. : 204). Bu yüzden kelime tahlilinde kök, çoğunluk tarafından kabul edilmiş olan anlamlı en küçük parçaya kadar götürülmelidir. Çoğunluğun kabul etmediği, anlamın bilinmediği veya bulanık olduğu parçaları kök olarak kabul etmekten kaçınmak gerekir. Kelime tahlilini, örneklerle öğretmeyi amaçlayan bir eserde de mutlaka bunlara dikkat edilmelidir. Bir kelimenin kökünü daha küçük parçalara ayırıp yanlış yapmaktansa, anlamı bilinen en küçük birim en azından taban (gövde) olarak kabul edilmelidir. Türkçede bir kelime kökünün isim mi yoksa fiil kökü mü olduğu tespit edilirse, kökten sonra gelen yapım ekinin oluşturduğu tabanın da isim mi yoksa fiil mi yaptığına dikkat edilirse ekleri ezberlemeye gerek yoktur.

Ek ise, anlamı olmayan, köklerle birleşerek kullanılan görevli (bağlı) morfeftir. Eklerin sayısı köklere göre çok daha azdır. Ekler de kökler gibi dilde eskiden beri vardır. Nasıl sonradan kök icat edilemezse ek de icat edilemez. Kelime tahlilinde ekleri ezberlemeye çalışmak gereksizdir. Ekleri tek tek ezberlemektense, eklerin fonksiyonunu kavramaya çalışmak gerekir. *İsimden isim*,

isimden fiil, fiilden isim, fiilden fiil yapma eki olmak üzere dört çeşit yapım eki olduğunu bilen birisi yapım eki almış kelimeleri kolayca tahlil edebilir. Burada unutulmaması gereken şey, isimden sonra isme gelen eklerin; fiilden sonra fiile gelen eklerin gelmesi gerektiğini bilmektir. Meselâ, "*taşla-*" kelimesinde "*taş*"ın isim, "*taşla-*"nın fiil olduğunu bilen birisi, {+la-} ekinin de isimden fiil yaptığını ezberlemeden bilecektir. "*Oynamış*" kelimesinde "*oyun*" ismini ve "*oyna-*" fiilini görebilen birisi {+a-} ekinin de isimden fiil yaptığını kolayca söyleyebilir. "*Aldır-*" kelimesinde "*al-*" ve "*aldır-*" kelimelerinin fiil olduğu görülürse, {-dır-} ekinin de fiilden fiil yapma eki olduğu kolayca anlaşılır. Bu kelimeler şöyle gösterilirse kök ve ekler daha iyi görülebilir:

<u>taş</u>	<u>oyun</u>	<u>al-</u>
İSİM	İSİM	FİİL
<u>taş + la-</u>	<u>oy(u)n + a-</u>	<u>al -dır-</u>
FİİL	FİİL	FİİL
<u>taş+ la - t -</u>	<u>oy(u)n + a- t-</u>	<u>al -dır - t -</u>
FİİL	FİİL	FİİL

Yukarıdaki örneklerde alt alta büyük punto ile yazılan kelimeler okunduğunda, italik olarak dizilen ekin çeşidi ortaya çıkmaktadır. Bazı temel kuralları bilmek, kelime tahlili yapmanın özünü oluşturmaktadır. Bu durum hem yapım hem de çekim ekleri için geçerlidir.

"Etimoloji başlangıçtan beri her yerde ilgi görmüştür. Dil bilimi alanında çalışabilmek için uzman olmak gerekir. Özellikle etimoloji alanında uzmanlığın büsbütün özel bir yeri ve değeri vardır. Bu açık gerçeğe karşılık her çağda ve her yerde *amateur* ve *dilettante*'ların en çok bu alana yöneldiklerine de tanık olunmaktadır. İsmet Zeki Eyüpoğlu'nun Türk Dilinin Etimoloji Sözlüğü adlı eser Türk dilinin etimolojik sözlüğü alanında *compilation* (derleme) bile olmaz." (Eren, 1999 : xii). Bu değerlendirmeden haberi olmadığı anlaşılan Keskin, eserini hazırlarken Eyüpoğlu'nun çalışmasından faydalandığı için bazı kelimelerin kökünü de yanlış olarak tespit etmiştir. Bu yüzden etimolojik hükümler verilirken faydalanılan kaynakların da sağlam olması gerekmektedir. Faydalanılan kaynaklar sağlam olmazsa, verilen hükümler yanlış olur.

Aşağıda numaralanmış olan tahliller Keskin'in, altlarındakiler ise kendi tespitimidir.

1. bırakılmış : bırak - ıl - mış (241.s.)
 F.K. F.F.Y.E. F.İ.Y.E

Bu tahlilde F.F.Y.E {-ıl-} olarak kabul edilmiştir. Halbuki asıl ek {-ı}’dır. /ı/ bu ekin önündeki yardımcı ünlüdür ve bu yardımcı ünlü kelime tabanının son ünlüsüne göre değişir. Meselâ, “görül-“ fiilinde yardımcı ünlü /ü/; “vurul-“ fiilinde yardımcı ünlü /u/’dur. Diğer çatı eklerinden de ünlüyle biten tabanlar göz önüne alındığında yardımcı ünlü tespit edilebilir: *tanı-n-*, *tanı-ş-*. {-mış} eki kendisinden sonra gelen “topraklar” ismini nitelediği için sıfat-fiil ekidir. Bu tahlilin doğrusu şöyledir :

bırakılmış < bırak - ı - ı - mış
F.K. Y.S. F.F.Y.E. S.F.E.

2. küçük : (Far.) “küçek”ten → küçük (245. s.)

Burada da özbeöz Türkçe olan “küçük” kelimesi Farsçaya mal edilmiştir. Bu kelime aslında Eski Türkçedeki “kiçi-“ fiilinden gelmektedir. Bu kök, günümüzde “küçül-“ gövdesinde yaşamaktadır; “küçü-“ fiilinin aslı (da) “kiçi-“ fiildir. Bu fiil {-g} eki ile fiilden isim yapılmış, Batı Türkçesinde sondaki {-g} eki düşünce “kiçi” şeklini almıştır. Bu kelime, “Keçiören, Keçiborlu” isimlerinde yaşamaktadır. Bazı araştırmacılar “küçül-“ kelimesinin “küçük-ül-“ yapısından oluşmuş olabileceğini ve k- ünsüzünün düştüğünü varsayarlar. “Küçük” kelimesindeki {-k} eki de fiilden isim yapma ekidir. Bu kelimenin doğru tahlili şu şekildedir :

küçük < küçü - k
F.K. F.İ.Y.E.

3. ölüm : öl - ü - m (246. s.)

F.K. F.İ.Y.E. İ.İ.Y.E.

“Ölüm” kelimesinde, {-m} ekinin önündeki /ü/, yapım eki değil; yardımcı ünlüdür. Türkçede, fiilden isim yapan {-ü} eki vardır; fakat bu kelimedede /ü/ ünlüsünün konumu yapım eki olmasını engellemektedir. Bu ünlü, ancak “*ölye, ölüler, ölümün, ölüden*” gibi kelimelerde yapım eki görevi yüklenir. Bu yanlış mantıktan hareket edilecek olursa, şu kelimelerdeki yardımcı sesleri de yapım eki saymak gerekir : “bas-ı-m, giy-i-m, koş-u-m, sür-ü-m”. Halbuki bu kelimelerde de yapım ekinin önündeki “/ı/, /i/, /u/, /ü/” sesleri yardımcı sestir. Bu tahlilin yanlışlığını gösteren ikinci delil ise, Türkçede isimden isim yapan {-m} ekinin bulunmayışıdır.¹ Bu kelimenin doğru tahlili şu şekildedir :

¹ “Begüm, hanım” gibi kelimelerde isimden isim yapan {+m} ekinin bulunduğu düşünülebilir. Bu kelimelerdeki ekler tarafımızdan kalıplaşmış teklik 1. şahıs iyelik olarak değerlendirilmektedir.

ölüm < öl² - ü - m
F.K. Y.S. F.İ.Y.E.

4. yiğit : yiğ - it (254. s.)
İ.K. İ.İ

Bu tahlildeki "yiğ" kökünün anlamı net değildir. Ayrıca, Türkçede isimden isim yapan {+t} eki "eş+i+t³, yaş+i+t³" gibi birkaç kelimeye görülmektedir. Günümüzde "öğüt" kelimesinde bu tür bir ekin varlığı iddia edilse bile, "öğüt" kelimesindeki ek aslında eski bir çokluk ekidir.⁴ Eş zamanlı bir bakış açısı ile hareket edildiğinde bu eserde "yiğit" kelime tabanı olarak alınmalıydı.

5. alnımdan : al(i)n - ım - dan (258. s.)
İ.K İyelik eki Hâl eki

Bu tahlilde de asıl iyelik eki {-m}'dir ve ekin önündeki /i/ yardımcı ünlüdür. Bu tür eklerde, asıl ek ile yardımcı sesi birbirinden ayırmak için eki ünlüyle biten bir kelimedenden sonra getirmek gerekir. Meselâ, adı geçen iyelik eki {-ım} şeklinde olsa idi, "masa" isminden sonra "masayım" şeklinde gelmesi gerekirdi. Bunun için yukarıdaki tahlilde asıl ek {-m}'dir. Bu kelimenin doğru tahlili şu şekildedir :

alnımdan < al(i)n +⁵ ı + m + dan
İ.K. Y.S. t.1.ş.iye.e. A. H. E.

6. uykuya : uduk → uyuk → yuku → uyku - y - a (261. s.)
İ.K Y.S Hâl eki

Bu tahlildeki "uduk" kelimesinden "uyku" kelimesine geçiş yanlıştır. Kelimenin kökü, Eski Türkçedeki "udı-" (Ergin, 1998 : 136) fiiline dayanır. Kelime, aslında Eski Türkçedeki "udı-" fiili üzerine {-kU} fiilden isim yapma ekinin getirilmesi ile oluşturulmuştur. Kelimenin doğru tahlili şu şekildedir :

uykuya < udı - ku + y + a
F.K. F.İ. Y.S. Y. H. E.

-----
uyku
F.T.

² Bu fiil kökü ile ilgili bakınız; Ahmet Bican ERCILASUN, "Öl- Fiili Üzerine Düşünceler, Prof. Dr. Mustafa KAFALI Armağanı", Ankara, s.47-51.

³ Nevnihal Bayar, Timurtaş'a dayanarak bu kelimenin yapı bakımından yanlış olduğunu, ancak Türkçeye yerleştiğini bildirir (Bayar, 2006 : 117).

⁴ Şinasi TEKİN, İştikakçının Köşesi, Simurg, Ankara, 2004, s. 213.

⁵ Kelime tahlilinde genellikle, isimlerden sonra "+", fiillerden sonra "-" işareti kullanılır.

Eş zamanlı bir çalışmada, kelime tabanı olarak “uyku” kelimesi kabul edilmiştir.

7. kaldırımların : kal - dır - ım - lar - ın (261)

F.K F.F.Y.E F.İ.Y.E Çoğ. Eki İlgi Hâli Eki

Bu tahlilde kelime kökü “kal-“ fiili olamaz. Çünkü o zaman “kaldır-“ fiili anlam bakımından “kalmasını sağlamak” anlamına gelir. Halbuki, burada “bir şeyi yükseltmek” anlamı vardır. O zaman kelime kökünün “kalk-“ fiili olması gerekir. Kelime kökü “kalk-“tır ve bu kelimenin sonundaki /-k/ sesi burada düşmüştür. “Kalktır-“ fiili, “yükselt-“ anlamındadır. Yine bu tahlildeki, fiilden isim yapma eki {-ım} değil; {-m}’dir. Ekin önündeki /ı/ ünlüsü yardımcı sestir. Bu kelimenin doğru tahlili şu şekildedir :

kaldırımların : kal(k) - dır - ı - m + lar + ın

F.K F.F.Y.E Y.S F.İ.Y.E Ç. E. İ. H. E.

8. çivilere : çiv - i - ler - e (269)

F.K F.İ.Y.E Çoğ. Eki Hâl Eki

Bazı Türk lehçelerinde “Az. *çiv*, Tkm *çüy*, Nog *şüy*, TatK *çüy*” (Eren, a.g.e. : 95) şeklinde geçen kelime kökünün fiil kökü olması pek muhtemel değildir. Bu kelimenin kökü, daha küçük parçalara ayrıldığında yanlışlığa sebep olmaktadır. “Çivi” kelimesi taban olarak alınmalıydı.

9. benzer : benze - r (269)

F.Göv Gen.Z.Eki

Bu tahlilde “benze-“ fiilinin gövde olduğu belirtilmiş; fakat kelimenin kökünün “beniz” olduğu belirtilmeli idi. Artık, dilde yaşamayan kökleri, tahlilde gövde içinde gösterebiliriz; fakat “beniz” kelimesi hâlâ dilimizde yaşadığı için kök olarak gösterilmelidir:

benzer < ben(i)z + e - r

F.K. İ.F.Y.E. G.Z.E.

10. gürültü : gürül - tü (277. s.)

İ.K (yansıma) İ.İ.Y.E

Burada kelime kökü “gürül” değil, “gür”dür. Türkçede, {+ı} eki yansıma seslerden yeni kelimeler yapar : harıl < har + ı + l, şarıl < şar + ı + l... Dolayısıyla bu kelimedede de aynı durum söz konusudur :

gürültü < gür + ü + l + tü

İ.K. Y.S. İ.İ.Y.E İ.İ.Y.E

11. haksızlık : (Ar.) "hakk"tan → hak - sız - lık (277. s.)
İ.K İ.F.Y.E İ.F.Y.E

Türkçede {+sIz} ve {+IIk}⁶ ekleri, en işlek isimden isim yapma ekleridir. Burada, baskı hatası olsa bile bu düzeltilmeliydi. Türkçenin ek sistemi ezber gerektirmeyecek kadar kolaydır. Bir ekten sonra, {-mAk} gelebilmekteyse fiil yapma eki; {-mAk} gelememekte ise adı geçen ek, isim yapma eki olur. Dolayısıyla burada, "haksızmak" ve "haksızlıkmak" gibi şekiller söz konusu olmayacağı için, adı geçen iki ek isimden isim yapmıştır :

haksızlık < hak + sız + lık
İ.K İ.İ.Y.E. İ.İ.Y.E.

12. büyüğü : büyü - ğ - ü (280)
F.K F.İ.Y.E İy.Eki

Bu tahlilde, eklerin işleyişi ve anlam bakımından herhangi bir yanlışlık yoktur. Türkçede fiilden isim yapma eki {-ğ} değil; {-k}'dir. Ekin /ğ/ ile yazılması geçici (fonolojik) bir meseledir. Bunun için tahlilde bu dikkate alınmamalıdır :

büyüğü < büyü - k + ü
F.K F.İ.Y.E t.3.ş.iye.e.

13. havlıyor : hav - lı⁷ - yor (302)
İ.K (yansıma) İ.İ.Y.E Ş.Z.Eki

Bu kelime tahlilinde de fonolojik değişim sonucu ünlüsü /ı/'ya dönen {+IA-} eki yanlış gösterilmiştir. Bunun dışında, dilin mantığını alt üst eden çok büyük bir hata vardır. Türkçenin en işlek isimden fiil yapma eki olan {+IA-} bu tahlilde ne yazık ki isimden isim yapma eki olarak gösterilmiştir. Hâlbuki bu ek, isimlerden fiiller yapar : taşla- < taş + la-, gözle- < göz + le- ... {-yor} şimdiki zaman eki de kesinlikle isimlere gelmez. Bu tahlilin doğrusu şöyledir :

havlıyor < hav + la - yor
İ.K. İ.F.Y.E. Ş.Z.E. (T.3.Ş)

14. yürüyüşüyle : yür - ü - y - üş - ü - y - le (323)
F.K F.F.Y.E Y.S. F.İ.Y.E İy. Eki Y.S Vasıta Hâl Eki

⁶ Bu eklerin içinde büyük yazılan /I/ sesi, ekin 4 şekilli olduğunu göstermek üzere büyük yazılmıştır.

⁷ Bu ek, kitabın son baskısında I.F.Y.E olarak düzeltilmiştir.

Bu kelîmede, kelime kökü “yürü-“ olarak gösterilmeli idi. Aslında bu kelime “yori-“ fiilinden gelmektedir. Muhtemelen “yori-“ fiilinin kökü de “yol yordam” ikilemesindeki “yor” ismidir. Bazı lehçelerde “yür-“ kökü vardır.

15. çabaladığım : çaba - la - dığ - ım (331)
İ.K İ.F.Y.E F.İ.Y.E (sıfat-fiil eki) Ş.E

Bu tahlilde, sıfat-fiil eki {-dık} şeklinde gösterilmeliydi. Burada, sondaki {-ım} eki, şahıs eki değildir. Şahıs eki, fiillere gelir. Bu ekten önceki, sıfat-fiil eki de fiili isimleştirdiği için isme gelen, iyelik ekidir. Tahlilde, {-ım} şeklinde şahıs eki olarak gösterilen ek, teklik 1. şahıs iyelik eki olan {+m}'dir. Ekin önündeki de yardımcı ünlüdür. Bu kelime şöyle tahlil edilmeliydi :

çabaladığım : çaba + la - dık + ı + m
İ.K. İ.F.Y.E. S.F.E. Y.S. t.1.ş.iye. e.

16. taşıyoruz : taş - ı - yor - uz (343)
F.K F.F.Y.E Şim.Z.Eki Ş.E

Kelime bu şekilde tahlil edildiğinde kelimenin kökü ile gövdesi arasında anlam bakımından bağlantı kurulamaz; yani “taş-“ fiili ile “taşı-“ fiili arasında anlam bağı yoktur. Bu kelimenin kökü, günümüzde “taşra” kelimesinde yaşayan “taş” (dış) ismidir. “Taşı-“ fiili de “dışarı çıkar-“ anlamına gelir. “Uzun, sakın-, şakı-“ kelimelerinde de fiilden isim yapan {+I-} eki vardır.

taşıyoruz < taş + ı - yor - uz
İ.K İ.F.Y.E Şim.Z.Eki ç.1.şah.e.

17. anlamış : an(ı) - la - mış (357. s.)
İ.K İ.F.Y.E F.İ.Y.E (Sıfat-fiil Eki)

Bu tahlilde kelimenin kökü olarak kabul edilen “an” ismi ile “anla-“ fiili arasında anlam bakımından bağlantı yoktur. Kelimenin kökü aslında “zekâ” anlamına gelen “aḡ” ismidir. Bu kelime Orta Türkçe metinlerinde mevcuttur. Bu kelime şöyle tahlil edilmeliydi :

anlamış < an + la - mış
İ.K İ.F.Y.E S.F.E.

18. ekşiterek : ekşi - t - erek (358. s.)
İ.K İ.F.Y.E Zarf-fiil

Türkiye Türkçesinde “savaş/savaş-, güreş/güreş-, barış/barış-, göç/göç-“ dışında (Eker, 2003 : 268) kalan kelimeler Eski Türkçede fiil köküne dayanmaktadır. Bugün “kökteş kelime” olarak bilinen pek çok kelimenin Eski Türkçede

fiil kökü olduğu ve {-ğ/-g} eki ile isim yapıldığı, Batı Türkçesinde de sondaki {-ğ/-g}'nin düşmesi sonucu ortaya "kökteş kelime"lerin çıktığı dil uzmanlarının malumudur. Buradaki "ekşi" kelimesi isim olamaz, çünkü Türkçede isimden fiil yapan {+t-} yoktur. Bu ek, fiilden fiil yapma ekidir ve "ekşi-" fiilini geçişli hâle getirmiştir :

ekşiterek < ekşi - t - erek

F.K. F.F.Y.E. Z.F.E.

19. ağladı : ağ(1) - la - dı (358)

İ.G İ.F.Y.E D.G.Z.Eki

Bu kelimenin "ağı" isminden gelmesi mümkün değildir. Çünkü "ağı" kelimesi "Organizmaya girince kimyasal etkisiyle fizyolojik görevleri bozan ve miktarına göre canlıyı öldürebilen madde, zehir" (Türkçe Sözlük, 1998 : 34) anlamındadır. Bu yüzden kök ile gövde arasında, anlam bakımından ilgi kurulamaz. Kelimenin kökü, yansıma bir ses olan "ağ" isminden gelmektedir. {-dı} eki, duyulan geçmiş değil; görülen (bilinen) geçmiş zaman ekidir. Bu tahlilde "ağla-" kelimesini fiil tabanı olarak göstermek de mümkündür. Bu tahlilin doğru şekli şöyledir :

ağladı < ağ + la - dı

İ.K İ.F.Y.E G.G.Z.E

Keskin'in eserinin sonunda eserin yazılış amacı şöyle açıklanmaktadır : *Bu kitap, dil bilgisi öğretiminde tahlile yönelik eserlere duyulan ihtiyaçtan yazılmıştır.* Kitabın yazılış amacında bir sıkıntı yoktur. Keskin'in eserinde hem kelime köklerinde hem de eklerin köklere getirilmesinde büyük yanlışlıklar vardır. Kelime tahlili yapmak kolay gibi görünen, aslında zor bir işdir. Kelime tahlili esnasında yanlışlık payı çok yüksektir. Bir kelimeyi köküne ve eklerine doğru bir şekilde ayırmak için derin bir bilgi ve tecrübe gerekmektedir. Hele öğretici bir kitap hazırlanacaksa bu durum daha da sorumluluk isteyen bir hâl almaktadır. Eseri hazırlayan kadar yayımlayanların da bunda sorumluluk sahibi olduğunu hatırlatmak gerekir. Bu da bu tür kitapların yayımlanmadan önce mutlaka bir bilir kişi tarafından incelenmesi gerektiğini ortaya koyar.

Kısaltmalar

F.K.	fiil kökü
F.T.	fiil tabanı
İ.K.	isim kökü
İ.İ.Y.E.	isimden isim yapma eki
İ.F.Y.E.	isimden fiil yapma eki
F.F.Y.E.	fiilden fiil yapma eki
F.İ.Y.E.	fiilden isim yapma eki
Y.S.	yardımcı ses
S.F.E.	sıfat-fiil eki
Z.F.E.	zarf-fiil eki
t.1.ş.iye.e.	teklik birinci şahıs iyelik eki
t.3.ş.iye.e.	teklik üçüncü şahıs iyelik eki
A.H.E.	ayrılma hâli eki
Y.H.E.	yönelme hâli eki
İ.H.E.	ilgi hâli eki
Ç.E.	çokluk eki
G.Z.E.	geniş zaman eki
Ş.Z.E.	şimdiki zaman eki
G.G.Z.E.	görülen geçmiş zaman eki
ç.1.şah.e.	çokluk birinci şahıs eki
Far.	Farsça

Kaynaklar

- Bayar, Nevnihal (2006), *Açıklamalı Yeni Kelimeler Sözlüğü*, Akçağ, Ankara.
- Eker, Süer (2003), *Çağdaş Türk Dili*, Grafiker Yayınları, Ankara.
- Ercilasun, Ahmet Bican, “Öl- Fiili Üzerine Düşünceler”, Prof. Dr. Mustafa KAFALI Armağanı”, Akçağ, Ankara, 2002, s.47-51.
- Eren, Hasan (1999), *Türk Dilinin Etimolojik Sözlüğü*, Ankara.
- Ergin, Muharrem (1998), *Türk Dil Bilgisi*, Bayrak, İstanbul.
- Keskin, Raşit (2003), *Türkçe Dil Bilgisi -Kelime ve Cümle Tahlilleri-*, Çizgi Kitabevi, Konya.
- Tekin, Şinasi (2004), *İstikakçının Köşesi*, Simurg, Ankara.
- Türkçe Sözlük* (1998), TDK, Ankara.